

בס"ד

חינוך לאור הפרשה

פרשת פנחס

להתחיל מחדש!

גיליון מס' 104 תש"פ

הרב יהונתן דדון

yd0527606276@gmail.com

חינוך לאור הפרשה/פרשת פנחס להתחיל מחדש!

החיים לא האירו פנים להרמן סנדרס. הוא היה בסך הכול בן שש כאשר אביו נפטר בפתאומיות, התייתמותו מאביו השאירה אותו ואת אמו ללא משענת יציבה וללא פרנסה. מכורח המציאות החלה אמו לצאת לעבודה במשך שעות ארוכות כדי לפרנס את ילדיה, והרמן נאלץ להישאר שעות ארוכות בבית ולשמור על אחיו ואחותו הקטנים. בלית ברירה הוא החל לבשל לבד אוכל לעצמו ולאחיו, ועם הזמן הוא רכש מיומנות בבישול הרבה יותר משאר בני גילו. כאשר היה בן שתים עשרה אימא שלו התחתנה פעם נוספת, אבל אביו החורג ממש לא הסתדר אתו ואף היה נוהג להכות אותו באופן קבוע, ולכן הרמן החליט לברוח. הוא התחיל לעבוד בכל מיני עבודות כדי להתקיים תוך כדי שהוא מנסה להמשיך את לימודיו בבית הספר, אבל בגיל שש עשרה הוא נשר מן הלימודים ובנוסף הספיק להיזרק מארבע עבודות שונות. כאשר הרמן הגיע לגיל עשרים ואחת הוא התחתן, שנה לאחר מכן הוא כבר היה אבא לבת קטנה, הוא ניסה להתפרנס תקופה מסוימת כנהג ולאחר מכן כשוטף כלים בבית קפה אולם לא הצליח בשום עבודה, ואם כל זה לא הספיק לו, מזלו הרע המשיך כאשר אשתו התעצבנה על חוסר ההצלחה שלו בחיים ועזבה את הבית עם הילדה, ורק לאחר כמה שנים של מאמצים גדולים מצדו הוא הצליח לשכנע אותה לחזור הביתה. במשך השנים הוא ניסה להתקבל לבית ספר למשפטים אולם נדחה על ידם, במקביל הוא התגייס לצבא ועלה בדרגות אבל גם שם הוא חווה לבסוף כישלון גדול, הוא המשיך לנסות את מזלו כחשמלאי אבל גם

זה לא ממש הלך לו... כשהגיע לגיל 40 הוא התקבל לעבודה כמגיש אוכל בתחנת שירות שניצבה על אם הדרך ליד העיירה קנטקי. בשלב מסוים הוא החליט להשתמש בכישרון הבישול שאותו פיתח בילדותו והחל להכין מנות טעימות במיוחד. במשך השנים הוא המציא כמה מתכונים מיוחדים לטיבול עוף מטוגן כשהוא שומר על המתכון בסוד. אנשים החלו לאהוב את האוכל שלו, ולאחר עשר שנים הוא החליט לפתוח מסעדה משלו מעבר לכביש. עם הזמן השם שלו התפרסם והוא התחיל לפתח מתכונים סודיים עם כל מיני עשבי תיבול ייחודיים, וסוף סוף הגיעו חייו למי מנוחות... כך לפחות היה נראה לו נכון לעכשיו. בגיל 62 לאחר חיים לא קלים בכלל, הגיעה המכה הגדולה: המדינה החליטה לסלול כביש מהיר במקום הכביש הקודם ולשם כך הוא היה חייב לפנות את המסעדה שלו. הוא מכר את כל הציוד של המסעדה והתחיל לשלם את כל החובות שהצטברו לו בהליך הפינוי, ובסופו של דבר גילה שנותר ללא מאומה. הוא הגיש תביעה לביטוח לאומי, ולאחר המתנה הגיע מהם צ'ק על סך \$105 בלבד, וזה בעצם היה כל כספו עלי אדמות. בשלב זה היה הרמן מיואש לחלוטין והוא איבד כל תקווה לחייו, אנשים בגילו כבר עוזבים את עבודתם ומתחילים לחיות מכספי הפנסיה, ואילו לו אין אפילו דולר אחד כחיסכון. הוא התיישב תחת אחד העצים והתחיל לכתוב צוואה. הזיכרונות מימי הזוהר בהם היה מבשל מעדנים החלו לצוף בראשו, הוא העביר מול עיניו את המתכונים הסודיים שהמציא בעבר, ואת קריאות ההתפעלות שיצאו מפיות הסועדים הקבועים. ואז חדרה אל תודעתו העובדה שהוא בעצם יודע לעשות משהו שהרבה אחרים ממש לא יודעים – לבשל מעולה! ואולי בעצם אף פעם לא מאוחר להתחיל הכול מהתחלה...

הוא פדה את הצ'ק שקיבל, וקנה מחבת מיוחדת ב-87 דולר. בשארית הכסף הוא קנה מעט עוף ותבלינים והחל לעבור מבית

לבית בעיירה קנטקי הסמוכה. התושבים שהכירו אותנו מהימים בהם
עבד במסעדה, החלו להזמין אצלו מנות, עד שלבסוף הצטבר לו
סכום כסף נכבד עמו הצליח לפתוח מסעדה חדשה. הוא התחיל
להסתובב ברחבי ארצות הברית וחתם חוזי זכינות עם מסעדות
שרצו למכור את המנות הסודיות שלו. כך תוך זמן קצר הפך הרמן
למיליונר, כאשר עוד ועוד מסעדות שלו נפתחות ברחבי העולם.
לאחר עשר שנים נוספות כבר היו לו יותר מעשרת אלפים סניפים.
בגיל 88, הרמן סנדרס, מייסד קנטקי פרייד צ'יקן (KFC) הפך
למיליארדר, עם יותר מ-20 אלף סניפים ב-123 מדינות, הרמן
הראה לנו חזק יותר את הנוסחה כי גם רגע לפני הייאוש הגדול,
אפשר להתחיל את הכול מחדש...

*

קל מאוד להתייאש בחיים, אולי זה הדבר הכי קל שאפשר לעשות...
יש הרבה אנשים שמעט קושי גורם להם להרים ידיים, אפילו
כישלונות קלים בלימודים או עם חברים הופכים אותם לבעלי דימוי
עצמי נמוך. ויש כאלו שבאמת מתמודדים עם חיים לא פשוטים
והקושי שלהם הוא ממשי. צריך לדעת שהנפילות הללו תמיד
יכולים להוביל אותנו למקום גבוה יותר ועם כישורים הרבה יותר
טובים לעתיד. לא צריך להפוך למיליונר בשביל להצליח בחיים,
החיים עצמם הם ההצלחה הכי גדולה שיש לאדם, מה שנותר
לאדם הוא רק להציב לעצמו מטרות טובות ולהתקדם הלאה ללא
חשש...

*

תובנות מהירח...

בפרשת השבוע – הקב"ה אומר למשה רבינו אלו קרבנות צריכים
להקריב בחגים ובמועדים. אחד מהמועדים הוא ראש חודש. מתי עם
ישראל נצטווה על מצוות קידוש החודש? לפני מכת בכורות, הקב"ה

אומר למשה רבינו: "החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה". כאן ציווה אותנו ה' את מצות קידוש החודש. מהי מצוות קידוש החודש? במצוה זו נאמר כי עם ישראל קובע את לוח השנה לפי מחזור הלבנה (הירח). כידוע, הלבנה – בשונה מהשמש – היא לא קבועה (איך שהיא נראית לעינינו). לפעמים רואים אותה מלאה ולפעמים שהיא נעלמת לחלוטין... הקב"ה אומר למשה רבינו – כשהלבנה לא נראית זה סימן שמסתיים חודש, וכשהיא מתחילה להראות שוב – ב"מולד הלבנה" – כשהלבנה כאילו נולדת מחדש זהו תחילתו של החודש הבא. וכמובן שיש לכך השלכות חשובות מאוד, כיוון שכל החגים והמועדים נקבעים לפי מחזור הירח. וצריך להבין: א. מדוע ראש חודש הוא "מועד" ומקריבים בו קרבן מיוחד כמו בכל המועדים והחגים? ב. מדוע בחר ה' מכל המצוות דווקא במצות קידוש החודש להיות הראשונה שנמסרת לעם ישראל?

האדמו"ר מסלונים בספרו "נתיבות שלום" מבאר את הדברים כך: מדוע באמת עם ישראל קובע את לוח השנה לפי הירח ולא לפי השמש? עם ישראל נמשלו ללבנה – הלבנה אף פעם לא נמצאת במצב קבוע. בתחילת החודש היא קטנה, באמצע החודש היא גדולה, לקראת סוף החודש היא חוזרת להיות קטנה ואז נעלמת לגמרי...

עם ישראל יודע שכל ירידה היא בעצם לצורך עליה, כשם שהלבנה נעלמת מעינינו לגמרי ואחר כך שוב חוזרת אלינו, כך עם ישראל לדורותיו, פעמים הוא בשיא כוחו, פעמים הוא כושל, ופעמים שהוא כמעט נעלם מעל פני מפת האנושות, אך בסופו של דבר תמיד הוא "נולד" מחדש.

הדברים אמורים גם לגבי האדם הפרטי – **לכל אדם יש עליות ויש ירידות, אחרי ירידה יש עליה וכן להפך.** כשהקב"ה מניח את יסודות

הבניין של עם ישראל כעם – דבר ראשון הוא נותן את מצות קידוש החודש. הקב"ה יודע שקשה מאוד לאדם להיות מושלם, ובפרט כשהוא עדיין בתחילת הדרך. ה' רוצה שנהיה כמו הלבנה שמתחדשת ללא הפסקה ולא מתרגשת ממצבים של נסיגה...

*

ירידה – לצורך עליה!

אם נתבונן נראה שה"לידה" מחדש של הירח מגיעה דווקא אחרי שהיא נעלמת לגמרי – דווקא מתוך החושך מגיע האור! כמו שכתב הגר"י הוטנר זצ"ל (אגרת קכ"ח): "החכם מכל אדם [שלמה המלך] אומר "שבע יפול צדיק וקם". הטיפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא – אף על פי ששבע יפול צדיק מכל מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא דרך ה'שבע נפילות' שלו!!! לא רק שאין מה "להתרגש" מנפילות, להפך, צריך לדעת שעכשיו מגיע זמן של עליה. בדיוק כמו תהליך של זריעה וצמיחה, הגרעין נרקב באדמה ואז מגיעה הנביטה. הריקבון של הגרעין הוא תנאי לצמיחה. [וכידוע, זאת הכוונה במה שאומרים בתפילה "מצמיח ישועה" – לפני הישועה יש הכי הרבה קושי/חושך... כי זה התהליך של הצמיחה]. שמעתי בשם הגר"א מישקובסקי זצ"ל שאמר: החיים הם כמו רכיבה על אופניים: אם קשה לך – סימן שאתה בעליה... ואם קל לך – כנראה שאתה בירידה...

ומצאתי דבר נפלא שכתב הגאון מווילנא (מובא בספר "הל אור"): "קודם שמתחיל להאיר היום הוא מחשיך יותר מכל הלילה ולכן נקרא שחר". (שם מדובר לענין הגאולה, שלפני שבאה הגאולה תכבד הגלות). רואים מדבריו את

היסוד הנ"ל – דווקא מתוך החושך מגיע האור! ולכאורה זאת כוונת דוד המלך ע"ה בפסוק "אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח".

*

וכך כתב רבי נחמן מברסלב זצ"ל: "התגברות על קושי העומד
לפניך כעת היא מקור הכח לעמוד בקושי אשר יגיע לאחריך" ... (ליקוטי

מוהר"ן ע"ב)

*

לאור דברים אלו יובן היטב מדוע ראש חודש הוא יום של שמחה
כמו מועדים אחרים. זהו יום שמלמד אותנו להתחדש ולא לוותר
למרות הקשיים והנפילות, בדיוק כמו הלבנה – להמשיך לזרוח ולא
להתייאש! ואפשר להוסיף ולומר: משמעות המילה "מועד" זה גם
נפילה, מעידה. כאשר נתבונן בלבנה ונלמד ממנה לא להתרגש
ממעידות, נוכל להשתמש עם המעידות ככלי להצלחה.

*

דבר נוסף: במוסף של ראש חודש אנחנו אומרים: "ראשי חודשים
לעמך נתת". וצריך להבין – מדוע ראש חודש נקרא מתנה? כי זהו
יום שמלמד אותנו שאין לנו מה לפחד מנסיגות ונפילות, אלא להפך
– הם אשר יובילו אותנו לעליה והצלחה – דווקא מתוך החושך בא
האור. לימוד כזה, ודאי שנקרא "מתנה"...

*

לראות את הנפילות כדרך לעליה זה לא רק כלפי עצמנו. כך
צריכים להתייחס לנפילות של ילדנו/תלמידנו ולדעת ש"החושך"
הוא זמני ועוד מעט תהיה כאן התחדשות וזריחה מחדש...
ויותר מכך – לירח אין אור מעצמו ואם השמש לא תאיר אותו הוא
לא יאיר. אנחנו השמש של הילדים/תלמידים שלנו, ככל שנאיר
להם יותר כך הם יאירו יותר.

*

מכאן והלאה – התחלה חדשה!

בפרשת נזיר כתוב: "וכי ימות מת עליו בפתע פתאום... וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וקידש את ראשו ביום ההוא... והימים הראשונים יפלו..."

ה'בית ישראל' מגור זי"ע היה מרבה להוכיח מפסוקים אלו שאין לו לאדם להתיימש בכל מצב ואופן שיהיה, שהרי אף אחר שנטמא הנזיר בפתע פתאום, ומטבעו של עולם ייכנסו בו הרהורי ייאוש האומרים לו – ראה כי אין מעשיך רצויים לפני המקום, והוכחה ברורה לך, שהרי נטמאת בפתע פתאום, הרי לך שמן השמים טימאוך – אעפ"כ אמרה תורה 'וקידש את ראשו ביום ההוא' – יעזוב כל החשבונות, ילך נא כסומא בארובה אחרי השי"ת ויזעק – מהיום אני מתחיל בנזירות חדשה, והימים הראשונים יפלו. ומכאן ילמד כל איש לנפילותיו 'בפתע פתאום' – כל אדם והנפילות שלו, שלא להתיימש, אלא יעמוד מנפילותיו ויאמר: מכאן והלאה – התחלה חדשה.

ומעשה שהיה בימי ה'בית ישראל' זי"ע בבחור אחד מבני ישיבתו שהוצרך לנסוע לחו"ל, ובחששו שמא יישן ויפסיד נסיעתו נשאר ער במשך כל הלילה. לפנות הבוקר הלך הבחור להתפלל בכותל המערבי שהיה אז ריק ממתפללים, והנה חש בטפיחה קלה על שכמו. הוא הסתובב והופתע לראות לפניו את הרבי, שפנה אליו ושאלו: אמור נא בחור, מהו השבח הגדול ביותר שאפשר לשבח את הבורא ית"ש? ומיד ענה – השבח הגדול ביותר, שהקב"ה אינו שוחק (ער לאכט נישט), כך סיים הרבי את דבריו, סתם ולא פירש ונעלם מעיני הבחור. מחשבותיו של הבחור החלו להתרוצץ, למה כיוונו דברי הרבי ומה פירוש דבריו הסתומים... בחזרו לשיבת 'שפת אמת' ראה כי כבר הוא חדרו של ראש הישיבה דאז ה'פני מנחם' זי"ע, נקש על הדלת, וכשפתח לו רה"י שטח בפניו את תמיהתו וחידתו

בפירוש דברי הרבי, וכי ממה וממי יש לבורא לשחוק, שהרבי אמר שאף על פי כן אינו שוחק. ענה לו ה'פני מנחם': הנה אם בתור תפקידי כראש הישיבה, אגש לבחור מבני הישיבה ואעיר לו על הנהגה פלגנית שאינה טובה, והלה יענה ויאמר: צדקו דברי ראש הישיבה, הנני מבטיח שמהיום והלאה אחדל ממנהגי זה; והנה אך יעבור יום ושוב ינהג הבחור בהנהגה זאת, אם שוב יענה ויאמר – מהיום והלאה אחדל ממנהגי זה, עדיין יהיה ניתן למחול לו. אך בהישנות הדבר פעמים רבות, הרי אשחק מתשובתו, ואענה ואומר לו: אין זו תשובה כלל, כי כבר הפך הדבר לשחוק. אבל הקב"ה אינו כן, אף אם נבוא ונאמר לו מאה פעמים ויותר מהיום והלאה אחדל ממנהגי זה – לא ישחק הבורא מאתנו, אלא יקבל אותנו באהבה וחיבה כאילו אנו מבטיחים זאת בפעם הראשונה... ("באר הפרשה")

*

גם "התחלה קטנה" היא התחלה!

מונסי שבארצות הברית, ליל ב' של סליחות, 3:10 לפנות בוקר. ר' פנחס השכים לקום כבר בשעה זו, ביקש לשים את פעמיו לאמירת הסליחות בבית המדרש של רבו, הרה"ק רבי חיים זאנוויל מריבניץ זי"ע, שנודע כצדיק נשגב בקדושתו. ידוע ידע כי הרבי מקפיד לומר תיקון חצות בשעת חצות במשך שעות ארוכות, ומיד אחריו הוא פותח באמירת הסליחות, בתנאי שיש מניין. ולא תמיד היה בשעת לילה כה מאוחרת... לפיכך, בדרכו לבית המדרש, עבר ר' פנחס דרך בית כנסת מקומי, חיפש אולי יש עוד מישהו שיכול להצטרף. מיד בכניסתו, הבחין ביהודי היושב ברכתי בית הכנסת, וספר הסליחות פתוח לפניו, בדיוק בדף הראשון... 'רבי יהודי! צהל ר' פנחס לעומתו, 'מה לך אומר סליחות ביחידות, הרי בקושי התחלת! בוא עמי וניסע יחדיו לומר את הסליחות עם הרבי, אני אסיע אותך הלך וחזור'... על אתר קפץ האיש ועלה לרכב, והשניים הגיעו לבית

המדרש. הם גילו כי אכן יש בבית המדרש שמונה יהודים חוץ מהם, הם אלו שמשלימים את המניין, הרבי יוכל לגשת לעמוד ולהתחיל בסליחות. הרבי הבחין מיד כי המניין כבר התכנס, התעטף בטליתו, וכשפניו להבים ניגש אל עמוד התפילה, פתח את ספר הסליחות, ו... כלום! הרבי לא הצליח לפתוח בתפילה, לא הצליח לומר סליחות! הוא הביט אנה ואנה, נשא מבטיו אל היהודים שמסביב, ומצחו נחרש קמטים. הוא לא מצליח לומר סליחות! מבקש הוא לפתוח 'אשרי יושבי ביתך', אך משהו בעייתי, הוא לא מסוגל להתחיל... בית המדרש שקט. כולם מביטים במתח, לא מבינים את פשר העיכוב. הרבי ניגש שוב ומנסה לפתוח, אומר את המילה הראשונה אך עוצר מיד. הוא מסתובב לעבר הקהל, סוקר את כולם במבט חד, וכל הנוכחים מסמיקים ומחווירים חליפות. מי הוא זה ואיזה הוא שבשלו הסער הגדול הזה? דקות ארוכות של מתח חולפות עוברות, כולם מביטים ברבי בעיניים תמהות ומבולבלות, ואף הרבי מביט בהם שוב ובוחן אותם אחד לאחד. הוא ניגש שוב אל העמוד, מנסה להתחיל מחדש, אך ניכר כי משהו מעכב בעדו, והוא לא מתחיל! מה קורה כאן? אימה וחרדה נופלות על כל המשתתפים במניין. מה קרה? למה הרבי לא יכול לפתוח באמירת הסליחות? לפתע, שב הרבי והיסב את פניו אל הקהל, ושאל בקצרה: 'יש כאן מישהו שכבר אמר סליחות?' – כולם הנהנו בראשם לשלילה... הרבי הוסיף והתעטף בשרעפים, ניסה שוב להתחיל, ומשלא עלה הדבר בידו – פנה שוב לקהל: 'אולי יש מישהו שכבר אמר היום סליחות?', כולם החליפו מבטים. לא! אין כאן איש שכבר אמר סליחות! לפתע הרהר האורח: 'אולי הכוונה אליי? הרי אמרתי כמה פסוקים ראשונים...', וכשראה כי הרבי מוסיף להתעכב, ניגש אליו ולחש: 'אני כבר התחלתי, אמרתי רק כמה פסוקים ראשונים...' 'אכן נודע הדבר!' – אמר הרבי, 'עכשיו הבנתי הכל... אין לנו מניין של אנשים שלא אמרו סליחות!'

'אין מניין?!' – תמהו כולם לעומתו. 'הרי ניצבים כאן עשרה יהודים
שלא אמרו סליחות!' וכאן חשף הרבי סוד טמיר: 'אכן נמצאים כאן
עשרה יהודים, אך אחד מהם כבר התחיל לומר סליחות, והוא כבר
מוצב במקום אחר לחלוטין, שונה מכל חברי המניין. כי כשיהודי
רק מתחיל באמירת הסליחות, ולו אם אמר כמה פסוקים בודדים –
הרי הוא כבר מרוצה לה' ומפוייס עמו שבעתיים, הוא לא נמצא
איתנו באותו מצב!' (הרב אשר קובלסקי שליט"א)

*

לסיום:

כתב רבי נחמן מברסלב זי"ע: "זוה כלל גדול בעבודת השם
שצריכים ממש בכל יום להתחיל מחדש!"... (ליקוטי מוהר"ן, אות רס"א)

שבת שלום!

העלון יוצא לאור
בסיוע תלמוד תורה
"נצח ישראל" בית שמש

לתגובות ולקבלת העלון במייל: yd0527606276@gmail.com